

ПРАКТИЧЕСКА АКАДЕМИЯ ЗА ОПЛ
„ДА РАБОТИМ БЕЗ САНКЦИИ“

Модул 2

ПРОФИЛАКТИКА НА ДЕЦА И ВЪЗРАСТНИ

Д-р Лилия Димитрова

ПРОФИЛАКТИКА – ДО 1 ГОДИНА

1. Профилактични прегледи (ДК) – 12 до навършване на 1-годишна възраст. От тях – 2 през първия месец (ДП). Първият преглед е до 24 ч след записването на детето в амбулаторията.
2. 1 м – 1 година – преглед всеки календарен месец – анамнеза, статус, физическо и психическо развитие. Имунизации по календар.

ПРОФИЛАКТИКА – ДО 1 ГОДИНА

Изследвания:

- ПКК, албумин и седимент в урината – на 6-месечна възраст
- Ехографско изследване на бъбреци и надбъбреци – на 6-месечна възраст, с направление 3 тип 1 за детски нефролог или с МДД.
- При недоносени – контрол на ПКК, билирубин, при необходимост – и други изследвания съгласно препоръките в епикризата.
- Ориентировъчно изследване на зрение и на слух – на 6 м и на 1 година. При деца с обременена анамнеза за наследствени и вродени очни заболявания – консултация с офталмолог между 6 м и 1 г.
- Клинично изследване за дисплазия на ТБС – на 1 и 4 месеца

ПРОФИЛАКТИКА – ДО 1 ГОДИНА

Имунизации:

1. Срещу ротавируси – 2 приема (Ротарикс) или 3 приема (Ротатек) от 6-та седмица до 20-та седмица (желателен интервал между приемите – 4 седмици). Препоръчителна. Не се изисква информирано съгласие.
2. Шесткомпонентна (Д,Т,К,ХиВ,Полио,НВ) – 3 последователни приема след 2-месечна възраст
3. Срещу пневмококи – заедно с 6-компонентната ваксина, на друго инжекционно място
4. Манту – при липса на белег от БЦЖ ваксинацията 7-10 месечна възраст. При отрицателен резултат – реимунизация БЦЖ

ПРОФИЛАКТИКА – 1-2 ГОДИНИ

1. Профилактични прегледи (ДК) – 4 през минимален интервал 2 месеца. Анамнеза, статус, физическо и психическо развитие
2. Изследвания – ПКК, белтък и седимент на урината – на 1 година
3. Имунизации – реимунизация срещу пневмококови инфекции (от 12-месечна възраст, поне 6 м след 3-ти прием), МПР (13-месечна възраст), реимунизация с 5-компонентна ваксина (от 16-ия месец, поне 12 месеца след 3-ти прием на 6-компонентната)

ПРОФИЛАКТИКА – 2-7 ГОДИНИ

1. Профилактични прегледи (ДК) – 2 през минимален интервал 4 месеца за всяка година, считано от рождената дата. Анамнеза, статус, физическо и психическо развитие
2. Изследвания – ПКК, СУЕ – на 3-годишна възраст, паразити – 1х годишно
3. Имунизации – 4-компонентна ваксина в календарната година на навършване на 6 години.
4. Ориентировъчно изследване на зрението на 5-годишна възраст. При отклонения – консултация с офталмолог

ПРОФИЛАКТИКА – 7-18 ГОДИНИ

1. Профилактични прегледи – 1 път в календарната година. Анамнеза, статус, артериално налягане, ориентировъчно изследване на зрителна острота и цветоусещане, отклонения в развитието на ОДС оценка физическо и интелектуално развитие
2. Изследвания – урина (белтък, захар, пигменти, рН, кетотела) – с тест-ленти в кабинета.
3. Имунизации – Манту в годината на навършване на 7 години, Тд и МПР на 12 години, Тд на 17 години. От 2020 г. Манту на 11 години отпада.

ПРОФИЛАКТИКА – НАД 18 ГОДИНИ

Профилактични прегледи – 1 път в календарната година. Анамнеза, статус, артериално налягане, ориентировъчно изследване на зрителна острота, БМИ, клинично изследване на млечни жлези (при жени на и над 30 години)

Попълване на карта за профилактика – само в електронен вариант (в софтуера). Не се разпечатва!

ПРОФИЛАКТИКА – НАД 18 ГОДИНИ

Изследвания:

- протеин в урината – 1 път годишно (в кабинета или в лаборатория) – за всички
- кр. захар при FINDRISK над 12 т., гликиран хемоглобин при FINDRISK над 20 т.
- ПКК – на 5 години за лица от 30-65 години, ежегодно за лица над 65 години
- Липиден профил – за мъже над 40 и жени над 50 години, които нямат друго хронично заболяване (диабет, ССЗ, МСБ, ХБН)
- ПСА – на 2 години за мъже над 50 г
- Мамография – на 2 години за жени от 50 до 69 години

ПРОФИЛАКТИКА – НАД 18 ГОДИНИ

Профилактичен АГ преглед:

- Жени от 30 до 40-годишна възраст, с цитонамазка, от СИМП-АГ. Изпраща се с направление № 3 тип 1 и основна диагноза Zoo.o. Отделен регулативен стандарт.
- Ежегодно. След 2 последователни ЦН с негативен резултат (ПАП 1 или 2) – веднъж на 3 години.

ПРОФИЛАКТИКА – НАД 18 ГОДИНИ

Признават се направени изследвания в предходните 12 месеца - на общ холестерол, триглицериди, кръвна захар, ЕКГ, мамография, PSA, HDL-холестерол, LDL-холестерол

ПКК и урина може да не се изследват повторно, ако са направени в предходните 3 месеца.

Цитонамазка се признава, ако е направена в рамките на календарната година и е в досието на пациента

ПРОФИЛАКТИКА – РИСКОВИ ГРУПИ

Диабет – при FINDRISK над 12 т. – изследване на кръвна захар; над 20 т – изследване на гл. хемоглобин. Информирание за риска, обучение за самонаблюдение и самоконтрол на тегло, АН, СЧ, препоръки за промяна в начина на живот (диета, физическа активност, вредни навици, нервно-психическо напрежение). При гл. хемоглобин 5.5-6.5 % - задължителна консултация с ендокринолог

ПРОФИЛАКТИКА – РИСКОВИ ГРУПИ

ССЗ – при SCORE 5% и повече при жени 50-65 г. и мъже 40-65 г. включително без ССЗ, МСБ, диабет и ХБН – информирание за риска, обучение за самонаблюдение и самоконтрол на тегло, АН, СЧ, препоръки за промяна в начина на живот (диета, физическа активност, вредни навици нервно-психическо напрежение). Допълнителни изследвания и консултации – по преценка.

ПРОФИЛАКТИКА – РИСКОВИ ГРУПИ

PMШ - информиране за риска, обучение за самонаблюдение, препоръки за промяна в начина на живот (хигиенни навици, сексуално поведение, вредни навици). Допълнителни изследвания и консултации – по преценка. Задължителна консултация с АГ – при ПАП IIIВ и IV.

МЖ - информиране за риска, обучение за самоизследване на МЖ, препоръки за промяна в начина на живот и намаляване на рисковите фактори. Допълнителни изследвания и консултации (АГ, хирург) – по преценка.

ПРОФИЛАКТИКА – РИСКОВИ ГРУПИ

РДЧ - информирание за риска, обучение за самонаблюдение, препоръки за промяна в начина на живот (хранене, диета, двигателна активност, вредни навици). Допълнителни изследвания и консултации с гастроентеролог – по преценка.

Простата - информирание за риска, обучение за самонаблюдение, (хранене, диета, двигателна активност, вредни навици). Консултация с уролог и допълнителни МДД – по преценка при ПСА до 9 нг/мл и задължителна при ПСА над 10 нг/мл.

ПРОФИЛАКТИКА – РИСКОВИ ГРУПИ

Наднормено тегло - информиране за риска, препоръки за промяна в начина на живот (хранене, диета, двигателна активност, вредни навици).

Тютюнопушене - информиране за риска. Съвети за отказване от тютюнопушенето, включване в налични програми за отказване при желание на пациента

Консултациите по рискови групи – с направление 3 тип 7 (отделен регулативен стандарт)

КОНТРОЛ

Най-чести грешки – санкции по НРД:

1. Непълен статус
2. Ненадписана ЕКГ
3. Липсват изследвания – най-често се проверяват ежегодните изследвания (урина, зрение, БМИ, ЕКГ)
4. Ненанесени изследвания в профилактичната карта
5. Липсваща профилактична карта (рядко)
6. Неназначено изследване на кр. захар при риск от диабет и гл. хемоглобин при висок риск от диабет
7. Неизвършване на ПП. В критериите за качество на дейността в ПИМП е заложено да се извършват поне 33 % ПП от подлежащите. Неспазването на този критерий може да доведе до санкция по чл. 40б от НРД (50-100 лв)

КОНТРОЛ

Няма санкции за:

1. Назначени, но неполучени изследвания (неотразени в картата за профилактика)
2. Назначени повече изследвания по време на ПП
3. Извършване на ПП, ако пациентът има друго заболяване
4. Назначена, но неизвършена от пациента консултация (АГ 30-40 г, рискова група)
5. Издаден болничен лист за придружаващо заболяване при ПП
6. Извършени профилактичен и диспансерен преглед в един ден (да се опише изрично желанието на пациента в АЛ)

ДОКУМЕНТАЦИЯ

АЛ се съхранява 3 години след извършването на ПП, за децата – 3 години след навършване на 18 години.

В началото на учебната година се издават ТЗС и ТПП с нанесени в тях дата на ваксинация и вид ваксина (ако са правени след последния издаден ТЗС и ТПП) без сериен номер.

Въз основа на данните от ПП на децата се издават удостоверения за детски добавки. Те трябва да отразяват реално извършените прегледи и имунизации на детето.

Въз основа на данните от ПП на възрастните могат да се издават документи за здравословно състояние. Не трябва да се деформира информацията в тях!

Въпроси?